
SAIMA HARMAJAN

poismeno keväällä 1937 oli ankarin runoutta kohdannut isku Uuno Kailaan kuoleman jälkeen. Hänen kuolinvuoteellaan viimeistelemänsä nyt ilmestyvä runokokoelma

KAUKAINEN MAA

todistaa entistä kauniimmin, että hänen rohkeutensa ei lannistunut, vaikka kuoleman siivet varjostivatkin hänen maallista vaellustaan, vähitellen yhä lähempänä, yhä tummempina, sulkeutuakseen niin aikaisin tämän puhtaan runoilijaelämän yli. Paitsi runoja, joissa hänen nuori, viisas katseensa yltää yhä syvemmälle ja joissa hänen sydämelleen tuntuvat paljastuvan kuoleman, taivaan ja jumaluuden salaisuudet, tässä ihmeen rikkaassa kokoelmassa on myös runoja, joissa soi voimakkaampi ja kiihkeämpi elämänsävel kuin kenties koskaan aikaisemmin hänen tuotannossaan. Siinä on mm. kokonainen osasto rakkausrunoja, joissa tunne hehkuu kuin tulen puhdistamana ja kirkastamana, ihania luonnonnäkyjä, joihin tuntuu vangitun koko katoavan elämän ihanuus ja hurma, sekä lämpimän inhimillisyyden täyttämiä säkeitä nuorena kuolleelle sisarelle ja tämän lapselle.

SAIMA HARMAJAN edelliset runoteokset:

HUHTIKUU. 1932. Hinta 20 mk.
SATEEN JÄLKEEN. 1935. Hinta 25 mk.
HUNNUTETTU. 1936. Hinta 25 mk.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Hinta 40 mk, kangask. 55 mk.

Saima Harmaja Kaukainen maa Runoja

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Saima Harmaja** (1913-1937) med ett *Förord* av modern **Laura Harmaja** (1881-1954) har digitaliserats av **Nationalbiblioteket i Helsingfors** och anpassats för Projekt Runeberg i december 2014 av Ralph E.

SAIMA HARMAJA

KAU KAI N EN

MAA

WSOYKAUKAINEN MAASAIMA HARMAJA

KAUKAINEN MAA

RUNOJA

PORVOO * HELSINKI WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖWERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA TORVOOSSA

1937LUKIJALLE

Nämä runot tulevat julkisuuteen vasta sen jälkeen, kun niiden tekijä on siirtynyt manan majoille. Sen vuoksi annetaan seuraavassa muutamia tietoja kokoelman synnystä ja runoilijasta itsestään.

Kun Saima Harmaja viime huhtikuun 21 päivänä kuoli, ei hän ollut vielä ehtinyt täyttää 24:ttä ikävuottaan. Hänen terveytensä oli jo kauan ollut epävakainen, vaikeuttaen sekä koulu- että yliopisto-opintoja. Lopullisesti hän sairastui Italian-matkalla kesäkuussa 1935, josta alkaen hän oli melkein yhtä mittaa vuoteen omana. Keväällä 1936 häntä kohtasi uusi ankara isku, kun hänen rakas sisarensa ja henkinen tukensa Outi Talvitie äkkiarvaamatta kuoli. Tämä jätti jälkeensä vastasyntyneen tyttären, johon runoilija kiintyi sydämensä koko lämmöllä. Hänelle tuotti katkeraa surua se, ettei hän, tartunnan vaaran takia, ensinkään voinut lasta lähestyä; hän sai vain tyytyä siihen, että kävi pienokaista katselemassa lasioven takaa tai etäämpää.

Edellä olevat tiedot ovat uuden runokokoelman lukijoille tarpeen varsinkin jälkimmäisen osaston »K ehto ja kuilu» ymmärtämiseksi, sen runoissa kun sisar-vainajalla ja pienellä lapsella on suuri sija, samoin kuin edellisessäkin, syksyllä 1936 ilmestyneessä runokokoel-

massa »H u n n u t e 11 u», joka oli sisarelle omistettu. Kaikki »Kehto ja k u i 1 u»-osaston runot ovat syntyneet »H u n n u t e t u n» jälkeen, vainajan elämän viimeisenä puolivuotiskautena; vain runossa »Aamu-hiihto» ovat alkusäkeet aikaisemmilta vuosilta. Myöhäisin runo »Rakas Kuolema» 011 päivätty 10. 4., siis vain toista viikkoa ennen kuoleman tuloa. Se löytyi vainajan runoluonnoksista hänen kuolemansa jälkeen, samoin kuin runot »Muistan», »Miksi pelkäisin?» ja ensimmäisen osaston runo »Unohdus». Kun nämä, kuuluen viimeisiin, mitä vainaja kirjoitti, läheisesti liittyvät kokoelman muihin runoihin ja täydentävät niitä, julkaistaan ne tässä, vaikka runoilija ei ehtinytkään niitä lopullisesti itse viimeistellä. Runo »Unohdus» oli jäänyt sen verran keskeneräiseksi, että siihen m.m. täytyi eri vaihtoehtoja yhdistelemällä muovailla kolme säettä toisen säkeistön jälkeen. Ilmeisesti runoilijan tarkoitus oli vielä hioa muitakin tautivuoteella syntyneitä runojaan ennen niiden julkaisemista, mutta sairauden pahetessa hän ei sitten jaksanutkaan sitä tehdä. Muutamille otsikkoa vailla oleville runoille olen minä antanut nimen (»Taakka», »Rukous», »Kaksi liekkiä», »Unohdus», »Valo ja varjo», »Kaukainen maa», »Muistan» ja »Miksi pelkäisin?»).

Osastoon »Palava sydän» tekijä kokosi runoja edellisiltä vuosilta, syksystä 1932 alkaen. Näitä hän ei ollut aikaisempiin teoksiinsa ottanut, mutta katsoi nyt voivansa liittää ne uuteen kokoelmaan, jonka hän aikoi julkaista syksyllä. Tätä varten hän valitsi ja viimeisteli niitä kevättalvella 1937. Osaston myöhäisimmät runot, paitsi »Unohdus», ovat loppuvuodella 1936 kirjoitettuja.

6Nyt esillä oleva kokoelma on siten runoilijan itsensä suunnittelema. Lukuunottamatta mainittuja kuoleman jälkeen löytyneitä runoja ei tähän ole otettu muita kuin sellaisia, joita hän tiettävästi itse ajatteli siihen liitettäviksi.

Täten jää edelleen julkisuuteen saattamatta melkoinen määrä runoja vainajan kypsyneemmältäkin kaudelta. Sitä paitsi hän jätti jälkeensä laajoja päiväkirjoja ja erittäin paljon kouluvuosien runoja, jotka kuvastavat tekijänsä sisäistä kehitystä pikku tytöstä alkaen. Hänen laatimiaan runokäännöksiä on käsikirjoitusten joukossa useita. Toisia on julkaistu »Ranskan kirjallisuuden kultaisessa kirjassa», ja suurin osa ilmestyy vastedes »Italian ja Espanjan kirjallisuuden kultaisessa kirjassa».

Saima Harmajan suorasanainen tuotanto, jota edustavat pienet kertomukset, erinäiset muut kirjoitelmat ja suunniteltua romaania varten laaditut katkelmat, jäi runojen rinnalla aivan syrjäiseen asemaan. Nämä samoin kuin hänen kirjeensä poikkeavat runojen sävystä varsinkin siinä suhteessa, että niissä esiintyy paljon huumoria, joka oli vainajalle hyvin ominaista ja joka tavallisesti painoi leimansa hänen keskusteluihinsa vielä heikkona sairaanakin ollessa. Näkyypä siitä jälkiä myös niissä elämäkerrallisissa tiedoissa, joita vainaja kuukautta ennen kuolemaansa antoi Werner Söderström Oy:n suunnittelemaa kirjailijain elämäkerrastoa varten.

Lohjalla elokuussa 1937.

Laura Harmaja.

7I

PALAVA SYDÄN

»Syttyen vain tomu maan saa ilmojen kuullon.»AAMUVARHAIN

Kun aamun-pitkin varjoin koivut hohti, luo ruusupensaan valkean sun vein. Se vielä välkkyi kastekimaltein, mut kaikki kukat hymys meitä kohti.

Syvälle niiden poveen kultaiseen kurottui päivä, sydänpohjaan hamaan. Ma taitoin ruusun, }röllä puhjenneen, sen terää suutelin, ja lehteen samaan

TTveit kuumat huules syvään hengähtäin. Oi, miten silmiäsi sydän säikkyi, se miten löikään, kun sun hymys

näin! Mut kaiken alta öiset sanas läikkyi.

Niin aukes portti syliin Satumaan. Sen yli väikkyi ensi eron miekka. Tie viittoi, kullan-kosteana hiekka, ja nurmi kimalteli loisteessaan.OLKOON NIIN!

Jo puiden varjot pitenevät maassa ja päivä kuolee syksyn pilvihin. Niin illan hämärässä uhmakkaassa taas mennyt aika palaa takaisin.

Oi, mikään aika ei voi koskaan kuolla. Alati, tajuntasi tuolla puolla, syin salaisin se sua järkyttää. Ja tuskan hetki, kerran kärsimäsi, jo unhoitettunakin sisälläsi se elää loputonta elämää.

13Mut olkoon niin! Kun jälleen rinnallesi mun painat, sokaiseman hellyytesi, ma kestän kaiken — mikä kohtaakin! Voi varjot seurata sun syliis asti; ne pysähtyy, kun vavahduttavasti mua suutelet sa huulin lämpimin.

Ei ole onnea, mi kestäis iki. Vain rakkaus ja tuska kestävät. Ah, olkoon niin! Sun sydäntäsi liki en pelkää teitä, vallat pimeät.

'4MENTYÄSI

Jäin yksin jälleen, illan himmetessä, jokainen sanas vielä sydämessä kuin polte, joka ei voi helpottaa. Miks päästimme niin paljon huuliltamme? Jokainen sana, kerran lausumamme, on maailma, mi hengen meiltä saa.

T 5Oi sanat, sanat, miten pelkään teitä, huulilta tahdotonna vierineitä, joit' ei saa kiinni raskas ajatus. Ei auta, vaikka vapisin ja itkin; jo sinkositte ratojanne pitkin sydämeen, joss' on vaiston kaikkeus.

Niin monin illoin yksin kärsin ennen näin, voimatonna, tuskan-vuotten mennen. Ne palaavatko, niinkö niiden lait? — Nyt, mentyäsi, tunnen pohjaan saakka: muun yli kaiken olen su lie taakka, vain lahja, jonka pyytämättä sait.

Oi muista! Polku yössä hennon kevään vei metsään, unissansa hymyilevään. — En pahaa tahtonut, miks sitä tein? Ma itken. Mutta katua en saata: vain ikävöin, kun kevät kutsui maata, vain minkä täytyi, teki sydämein.

t 6Ei ehkä oikeutta elää sillä, ken kovaan sanaan vastaa kyynelillä, ja keli' ei suojaks mitään kilpeä. Ei vahva kulje hellien ja varoin. Mut toivotonta käsivarsin aroin on miehen sotisopaa syleillä.

Ei ole hyvä väkevämmän alla. Ja pahempi on sentään vahvemmalla, Voi tuskaas, jos nyt näet, mitä teit! Ma kärsin enin, helpompi on mulla. Voi häpeääs, jos aavistusta sulia on syvyyksistä, joihin minut veit.

Jo kauan sitten sammunut on kevät. Mut hellyytemme päivät säteilevät ei kuolla voi, jos kärsimyskin jää. Kun muistaisin: vain juuri mentyäsi ne peittää multa ahdistava käsi. Ne jossain, jossain on, nyt vaikk' en nää.

2 17OVEN TAKANA

Ei pimeys liikahda ympäri mun, oman vankini, tuskalla vangitun. Vika jossain on, on jonkun syy. Yhä taivas ulkona tähdittyy. Oven takana hengität, maailma. Vaan onko paluuta?

18Kun huoneen hämärtyessä yhä viestiäs ikävöin, kun valvon pimeydessä epäluulon nöyrtyvin öin, kun palaan luotasi illoin tuli huultesi katkera huulillain, sydämessäni vannon silloin: tämä ei ole totta, ei tämä vain.

On pääsy usvien alta, on jossain portti ja tie, on kaikkitietävä valta, jok' ei pettää voi, joka vie.

Niin totta kuin valhekuteen näin muuttavan maan, jossa hengitin, niin paluun vapauteen olen löytävä takaisin.

Pois kanssasi murran tieni tai yksin. Jos väsyt, jää! Jos on tuskasi liian pieni, yhä tuskan maahan jää.

19EKSYNEET

öin, päivin kauhusta pitkin sua, kadotettua, itkin, öin, päivin rukoilin sua takaisin.

Hän, Lempeä, armahti meitä yön piirissä eksyneitä. Sain tuntea värähtäin taas kätesi kädessäin.

20Oi kuuntele — tuskamme raukee. Läpi saartavan metsän aukee valojuova ja himmeä tie. Tule! — Kotiin meidät se vie.

21OMISTAMINEN

On jälleen kuultava kevät. Ja kun lehdin puhkeavin puut ihanat hymyilevät, koko talven unhoitin. Kun hivellen herkkää maata ujo tuuli puhaltaa, niin yhtään muistaa saata en sanaa kauheaa.

22Kun puistoja vihertyneitä taas yksin kulkea saan, kun ei johda armaita teitä mua kätesi milloinkaan, niin on kuin löytynyt vasta ois rakkauteesi tie. Sinun henkeäs autuasta ei mikään luotani vie.

Ja kun peipponen, läheltä jostain, häälauluun puhkeaa, ja turhaan, kasvoni nostain, minä odotan suudelmaa, niin lopulta, pohjaan asti, sinun omasi olla saan. Niin, eroittamattomasti olet minun kokonaan.

23KALYPSON KOHTALO

Ma, jumalatar, kukkaisrannaltani sun löysin, uuvuttaman aaltojen. Kuin vastaus sa olit kaipuussani, kuin lähettämä valtain taivaisten. Häälaulun virittivät linnut armaan, hyväili kukat vieraan kutreja. Niin illan tullen autuuteeni varmaan ma nukuin sylissäsi, kuoleva.

24Oi täyttymystä! Ajastaikain takaa aarteensa salatuimmat antaa saa! Syvimpäin uniensa hurman jakaa sen kanssa, jota sydän rakastaa. Vaan kipu julmin: tulta jumalaista, Kalypson alttiutta pyydä et. Pois poveltani naista kuolevaista, kotias itkemään sa pakenet.

Niin lähde, lähde! Jumalatar-rinta ei kestä nöyryytystä suurempaa. Ei kärsi pyhitetyn saaren pinta nyt enää askeltasi loukkaavaa. Pois, lautallesi Päin kotirantaa juokse nyt, aalto kuohupäinen, Ithakaan, ja uskollisen kutojansa luokse mies heikko saata kuolevaisen maan!

Voi kipu yksinäisen ihanuuden, sydämen leppymätön runsaus! Häpeä rikkauden yhä uuden, jot' ei saa jakaa hengen kaipaus. Voi häntä, joka jumaluuden antaa sois, ikävöisi, vailla ottajaa. Sisimmät aarteensa vain itse kantaa saa hän. Ei häntä tunne kevään maa.

25LEVOTON UNI

Yötuuli pilviä vie pohjaa päin. Ma heräsin. Niin pahaa unta näin. En nuku, en. Yötuuli pilvet kantaa maan yli, meren, kohti Suomen rantaa. Etäällä, pimenneinä, kohoaa ne kauniit tornit, joit' en nähdä saa.

Mua painaa vieras maa, en enää kestä! Vie, tuuli, minut pois, en enää kestä, vie yli meren, joka hyrskyää.

26Ma tahdon kotiin. Ali' on tyhjän syli.

Sen yli pääsen, lennän tuskan yli,

pois yli meren, joka hyrskyää.

Miss' olet? Aallot lyövät Suomen rantaa.

En löydä sua, jota rakastan.

Sun syliis siipeni ei jaksa kantaa.

Yön tyhjyydessä yksin vajoan---

Miks kirkastui? Kuu paistaa yli Maan. Miks kaikki kevenee, miks tuska lähti? Tuo yli lahden värisevä tähti sun viime lupaukses loisteessaan. Ja äkkiä en ole yksin, en. Sun läheisyytes huoneessani tässä ma tunnen, elävänä pimeässä, sun hellyytesi syvän, suloisen. Et unohtanut. Aalto ei mua vienyt. Sa tulit, siunattu, vaikk' en ma tiennyt. Sun syleilysi turva tuudittaa mun uneen, joss' ei enää kuolemaa. Tuhanteen vuoteen et mua suudellut; nyt huultes lämmön tunnen ainoastaan, ja kun ma nukun, poveani vastaan sun pääsi lepää, armas, uupunut.

Tartossa 1933.

27MERI

Mun poveltani ilmaan vapaaseen vavisten kaipasit, ja kuolinhaavan löit tuskissasi mulle sydämeen, pois syösten ulapoille meren aavan.

Mut sydämeni rakkaus on meri, se sinut saartaa purttas kuljettain. Ei aavain huoku ympärilläs eri, poveni hengitystä on se vain.

28Niin hyöky rakkauden tuskaisen

sua vie ja kannattaa ja hukkuu sinuun.

Ma, valtameri, minne pakenen?

Kun syöksyit luotani, sa syöksyit minuun.

29SINUN KUKKASI

Kun haudon ongelmaamme kipeää, mi ajatusta uupuvaa ei säästä, mi koskaan väisty ei, ei luotaan päästä, mua kesän tuoksu lämmin tervehtää. Sun kukkas! Herkin varsin kaartuen ne hymyävät hymyn taivaisen.

3°Niin avuton on ihmisymmärrys. Sen parhaimmatkin sanat väärin soivat, ne harhaan viedä, pettää, tappaa voivat. Lie vilpitön vain kukkain selitys. Sisimmän, mit' ei sanat koskaan sano, pyhimmän, mitä eivät huulet ano, tuo tuoksun aalto unhoittumaton — Oi, älä kysy, mi sen nimi on!

3iHYMY

Kun täyttyi tuskamme mitta, kun säikkyen kohtaloas sain kuulla lohdutuksitta sanat julmat huuliltas,

kun viime kerran itkin, kädet kietoen kaulaasi, sinä kalpenit, vapisitkin ja virkoit: hyvästi,

32niin tuoksuva, tumma ruusu näki eromme hirmuisen. Hymyn hienon se hymysi, ruusu, jota ymmärtänyt en.

3

33TÄHTI

Tähti syttyy ylle majan sen, jossa vielä valvot, kaukainen. Äsken nyyhkytin. Nyt itke en. Tähti loistaa untas suojaten.

Lapsen, jota hellyys ahdistaa, armas muistaa: valvoo maailmaa Rakkaus, mi ei voi tummentua, parempi kuin se, mi painaa mua. Taivaan tähti näyttää mulle tien.

34Sydämeni rauhan sulle vien. Kun jo uinut, huoneeseesi hiivin himmein ruusuin, enkelien siivin suloisimman lepos verhoten. Nuku, siunattu. Ma itke en.

3 5TÄHDETÖN ILTA

Tänään painaa synkät pilvet maata, öistä seinää lävistää ei saata rakas tähtenikään lohduttain. Turhaan pyysin sitä tuskassain. Joka ilta sitä silmin haen, kun se yli majas kimaltaen kulkee kuin sun untas siunaten, sinun, jota silmin näe en.

36Tajuta jos voisin: kiertää yhä loitos korkeuden saatto pyhä yli kaipuun, jota voita en. Siivet Lempeyden taivaisen ylhemmissä asunnoissa siellä sua suojelevat tomun tiellä, unettomin tunnein väikkyen yli vuoteen, jota näe en.

Polttaa pois jos voisi rikkomani rakkaus, mi painaa povessani. Jospa tuska, johon alistun, vapahtaisi tuskastasi sun! Hartain mielin kivun polttaa annan ruumistani, jota yhä kannan. Kastuu posket, mutta rukoillen sulle armahdusta uuvu en.

Rakastan sua maassa pimeässä, rakastan sua ruumiissani tässä; siitä vapaana vain paremmin rakastaisin siivin valoisin. Onnellista oisi polullasi suojata sun joka askeltasi. Vaan jos riisuisin ma tomun pois, kipuun murtua sun mieles vois.

37Siksi pyydän taivaan enkeleitä, heitä, jotka kärsi ennen meitä, varjon teillä sua valvomaan, kunnes kerran silmäs nähdä saan. Pyydän, että yöstä kauheasta kotiin veisivät he kaksi lasta, jotka harhailuunsa tuskaiseen rukoilevat suojaa toisilleen.

38TALVEN TAITTUESSA

Tumma vuosi kului unen lailla. Miten kestinkään sen — unta vailla? Kivun alle kuinka kuollut en? Kimaltaen läpi kyynelten kevättalven sineen syttyy tähdet. Niinkuin ennen, vielä tulet, lähdet, kuumin huulin vielä suutelet. Näänkö illan, jolloin lähde et?

39Outo uudelleen on kaikki elää. Pian peipon armas riemu helää, tuoksuu puistot ensi hohteessaan kevätiltaan loppumattomaan. Kullanhämärälle tielle jäänkö silloin yksin — kyynelsilmin näänkö tuomen, joka kukki huumaten yössä ihanimman keväimen? Vaan en usko, polttaessa muiston, ettet odottais mua teillä puiston. Syvemmin kuin lämpö syleilyn sitoo muisto tuskan kestetyn.

Rakas, minne minut heittää voisit? Minne hellyyteni peittää voisit? Mikä leikata ne siteet vois, joita kerran rukoilimme pois. Rakastan! En tiedä, millä tavoin. Miten itse kaipaat, kaikin tavoin. Kaulaas painan posken lämpöisen niinkuin sisko — mutta vavisten.

40VERKOSSA

Kuin ammoin vaalenneissa unissani suu jumaloitu janoo huuliani. Ken lumouksen särkis satumaassa? Ma tiedän: tie vie tuntemattomiin. Mut suudelmassa vaaran-autuaassa jään merenpohjan kuumiin syvyyksiin.

Sun katsees kaikki eron hetket surmaa. Ikuisten vetten pyörre vaatii, hurmaa.

3iMut kärsimyksen verkkoon tappavaan taas takerrumme valtamerten alla. Syy julma! Hymyilyllä sokealla vein sinut tuskaan jakamattomaan.

Ei ole paluuta. Tie yksi: etten syliisi janoo enää milloinkaan. Ma olen sun. Mut mua vailla vaan voit nousta rauhaan kirkkaampien vetten.

42KALLIOON ITÄNYT

Sun sydämesi kallioon ma tungen juurin hienoin. Sen kiveen kahlehdittu oon ma, niittykukka vienoin. Kiveä juurin janoisin nyt juon, ja kasvun estää se seinin järkkymättömin. Ken tuskani voi kestää!

43Sanovat: miksi muuta et pois rannan kukkamultaan? Sen yllä väikkyy perhoset, sen päivä pukee kultaan. —

Jumala! Minä, voimaton, hyväilen heikoin juurin sydäntä kovan kallion rukoillen: iske, Suurin! Kädelläs iske kallioon, jää murra jäykän pinnan! Elävä lähde puhjetkoon niin kivusta sen rinnan.

44LÄHEISYYS

Etäällä jossain, yössä sateisessa pois luotani sa kuljet, läheinen. Mut huulillani tulta huulien mun on niin lämmin kadun solistessa, kuin vasten sydäntäni sykkivää yhäti lepäis rakastettu pää.

45Oi älä lähde! Huoneessani tässä on vielä kevät. Sade hyrskyää ja ruusut puhkeavat pimeässä, ja satakieli laulaa. Minuun jää! Jää povelleni, jossa aaltoo meri, ja raskas pääsi siihen vaipuen tuo rauhan, josta uneksinut en. Vereeni sykkii valtimoistas veri, poveeni sisimpäsi kumpuaa. Elämän alkulähteet liikkuu siellä, merellä keinut, tiettömällä tiellä ikuiset hyrskyt sua kuljettaa. Niin hukuttakoon pyörre Kohtalon, niin syvin hyöky syösköön päämme yli! Sun sylissäs on loputtoman syli. Olevan sydän sydämesi on.

46AAMUTERVEHDYS

Syvyyksissä unten valkeus voitti. Silmäni aukes tuleen talvisen aamun. Povea vieläkin polttivat taivaisesti huulies jäljet.

Silloin tiesin, ja sai tulen hohteen poski: kaukaa sieltä pilveen loistava-siipeen silmäsi loit, ja syttyi sen valkea rinta purppuraliekkiin.

47KUVA

Sun kuvas luona viivyn, itkenyt. Sen silmiin tuska jäi ja lohtu kirkkain; se mulle hymyilee kuin vielä virkkain ne sanat, joita isoaisin nyt.

Ma rakastan. Sen aina tiedät, sen. Myös tiedät murheen, jota myönnä en. Ma rakastan, mut olen liian heikko, ja lemmen kipua en voittaa voi.

48On hellyyteni satapäinen peikko. Se öisin untasikin vartioi. »Ei», vastaa silmin kuva hiljainen, »se hellyys enkeli on hienosiipi; niin usein uniini sen hymy hiipi, ja silloin tiesin, että huku en. Sa tiedät tuskan, joka meitä syö; ma tiedän valon, joka varjot poistaa, ma tiedän katseen, josta yksin loistaa unohdus, rauha, niinkuin lämmin yö. Ma t edän sydämen, mi sykki mulle, sen vaikka jätin yksin pimeään. Ma tiedän lohdun sulle, siunatulle. Oi älä itke! Nyt sun syliis jään. Tuo kyyneleesi kaikki varjot yöstä, voi itkus sydämeni kuiluun syöstä, mut hymyilysi hellyys pohjaton heleimmän tähden paiste mulle on.»

4

49SYTTYEN

Syyttää et mua voi, jos liekkinä poltan. Syttyen vain tomu maan saa ilmojen kuullon. Tulta on alttarin autuas liekki, ja tulta liesien loimu.

5°TULKOON!

Miks' sanat kuole ei, jo itketyt! Ne hetken harhaan syntyi sielussasi, mut maailmoina sinkos huuliltasi mun tajuntani yössä kiertäin nyt.

Sylissä loputtoman syvyyden siell' yhteen syöksyy tuhat tuskan maata iäistä rataa, josta ei voi laata. Ma niitä kannan, vielä vavisten.

3iMut sano: tulkoon! Heti hulmahtaa yön halki valon, rakkauden laine. Maailmat polttaa pois sen alkuaine. Vain yksi jää: sun sydämesi maa.

Niin voittamana riemun tulisen pysähtyy tuska sisimmässä veren. Ylitse eron, yli vuotten meren sylini sulle avaan, kaukainen.

52ONNELLINEN AAMU

Huhtikuinen aamu heläjää. Kultasuinen lintu livertää.

Syliin riemun nukuin, havahduin. Peippo vie mun lemmenlauleluin

53päivään uuteen, liian heleään, ihanuuteen, jonka todeks nään.

Siivin hennoin kaukaa lentänyt! Riemulennoin liki lennä nyt,

kohoo alle armaan ikkunan, uinuvalle laula: rakastan!

54RUUSU

Väristen hurmaa kimalainen vaipuu syvälle ruusun poveen loistavaan, min kultaiseksi hehkutti jo kaipuu. Sen syli aukee, heteet syttyy, taipuu, ja lemmen tuoksu hienoin huumaa maan.

Mut vasta silloin täyttyy autuus mainen, kun suven luoja, tulta-tuhlaavainen, sun kerran halki kukkain tulla suo luo ruusun, joss' on mesi jumalainen. Maan poika tulisin, se silloin juo!

55SAIRAALASSA

Säälitön on eron miekka. Jälleen se voimani joi. Tyhjinä hohtaa seinät. Ei ovi aueta voi.

Vaan pisin hetkien saatto kerran loppunut on. Niin tulet kotkana kerran, leimuna auringon.

56Silmies tummaan kultaan vuodet hukkua saa. Ruusuja hehkuu huone. Ei ole kuolemaa.

57TAAKKA

Syysöin kuoleman-pitkin, kun yhä mietin ja itkin varjoissa sairaalan, koin sydänjuuriin saakka, ett' olen raskas taakka sylissä kalleimman.

58Morsian liian heikko hän, jota taudin peikko levotta vartioi. Vieläkö lemmit kättä, joka ei väsymättä ruusuja nostaa voi?

Sanotko elävin huulin sen, mitä unessa kuulin? Vieläkö uskonet, ett' olen taakkasi kallis, jonka et pudota sallis, josta hellitä et?

59RUKOUS

Kallis enkeli, jonka näin äsken niityllä taivaan käyvän nöyränä, kutripäin, tule yöhömme kimmeltäin, tule maapallon vaivaan.

60Siipes varjoa rukoilen tuskaan, jonne en yllä. Itse valvon ja itke en. Vaan luo murretun sydämen lennä! Tiedät sen kyllä.

Käsi raskas on painonaan Herran rankaisemalla. Kukaan auta ei päällä maan. Siellä viivy! Hän taistostaan nukkuu siipesi alla.

61SYDÄNTALVELLA

Luona lamppuni lämpöisen kuluu hetkien kulta. Vielä pimeys ahmaisten ei sua ottanut multa.

Sadun puutarhan aukaiset. Sinne kahden me jäämme. Ruusut kukkivat tuliset hetken ympäri päämme.

62Kuule: ruoskien ikkunaa viuhuu lumiset siimat. Meren aavalta raivoaa sydäntalviset viimat.

Vasten yötä ja pimeää täytyy lähteä miehen. Valo ikkunan häilähtää vielä hetkeksi tiehen.

Luona lamppuni viipyen sitten muuta en tiedä: näen myrskyssä poikasen, käyvän kuilujen viedä.

63TULTA

Poloinen armas, synkeytes vanki, miks minuun koskea ei kätes saa?

Mun ruumiini ei ole valkohanki, min kättes tuska voisi tummentaa. En ole ruusu terälehdin aroin, mi hajoo, vaikka kosket hellävaroin. Ma olen tulta, joka loimuaa.

64Sa poloinen, mi itsestäs et tiedä, voit kaiken pimeytes minuun viedä, ja puhtaammin vain liekki hulmahtaa. jokainen varjos häviää ja hukkuu poveeni, missä sydämesi nukkuu, unessaan unta nähden huumaavaa.

Mun suojaani sa ethän siltä kiellä? Tuleni anna tuskas tomu niellä, käsilles suo, ne mitä isoaa! Ma olen syvyydessä lämmin saari, sun kättes alla olen liekin kaari. Kipusi tuo! Se minuun uppoaa.

5

65ODOTUKSEN JÄLKEEN

Lie unta, että vielä äsken itkin ja suvi suonissani juossut ei. Hän tullut on, ken viikoin tuskan-pitkin pois sydänkesän kaiken loiston vei.

Taas puhkee ruusut väreihinsä kuumiin. Kuin sylistäni puhjenneet ne ois, vyö hieno, tulinen kun kiertyy uumiin: sun kätes, jota torjuta ei pois!

66KAKSI LIEKKIÄ

Kun minun henkeni tulta vastaan liekkisi lyö, kysyä jaksa en suita, mistä on silmies yö. Kun läpi ruumiini kulkee hienoinen tulivuo: pois tajunnasta se sulkee kaiken mi tuskaa tuo.

67»Rakastan», huulesi toistaa. Vaikka ne hehkuun saa olkani vain, joka loistaa, vain poven hohtava maa, niin sydänpohjiin vaipuu nyt sanan kauneus tuo; raueten pelko ja kaipuu valheen lähteestä juo.

Kun käsivarsiin kuumiin kalliin kaivatun jää hän, jonka heleän ruumiin rakkaus vain sytyttää, puhtaus povensa liekin on side silmillään. Niin hänet rakkaus viekin valosta pimeään.

Voi yön keskellä lasta, kun lumo sammunut on! Unesta kuulaimmasta jäi tomu torjumaton. Päättömät polut

uhkaa: käteen kurkoittuvaan katkera himo tuhkaa sataa tuskassaan.

68ERO

Nyt tuskan kielet värisee, kun eron pakko lähenee, kun huulten äännettävä on tuo sana paluuton.

Tie yksi, kahdeks auennut, erilleen kääntää soaistut, ja hellyys, jota kukkii maa, tomuksi raukeaa.

69Mut takaa julman elämän nään vapahduksen hämärän: tiet rakkauden himmeät etäällä yhtyvät.

Voi säteen murtaa kuvastin, mut valoon käy se takaisin, ja selkeäksi selventyy jokaisen harhan syy.

Vapaana viime hämystään sun silmäis salaisuuden nään, kun kerran täydellistä on vajaa ja voimaton.

7°»HENKIPATTO RAKKAUS.»

Rakkaus henkipatto — ei ole julmempaa. Ei kodin minkään katto häntä suojata saa. Kammoten nähdä huolta lieden pystyttäjän sentään lämpöä tuolta lepoonsa vaatii hän.

7iKun on kylliksi syönyt, viivy ei vapaa mies. Lie jotain rikki hän lyönyt, muut sen korjata ties. Ei avutonta hän auta, kun veret vaatii pois. Armaampi maata hauta kuin hänen vuoteensa ois.

Kelle on vieras vastuu toista töykätessään, lapsena tietään astuu, miehenä ei ikänään. Kylvöön ei nosta hän kättä, vaan ei katsoa voi satoa ymmärtämättä: hälle sen sallimus soi.

72UNOHDUS

Minä, jolta sydämen veisti armas lastuiksensa — palamaan ne viskaten lämmitellä miehuutensa — joka raskain kuumeöin syytän elävää ja kovin kuolleen luokse ikävöin, miten elän, tyhjin povin, miten kestän päivät nuo, joihin tuo

muutosta ei aika pisin, pyyntö, toive, nöyryys sisin?

73Ehkä en

nöyrry siis, ma tomuinen. Ehkä loin

vääryydestä, jonka koin vihalleni puolustajan. Pyhää tietä liki rajan käyn jo rammoin jäsenin. Veinkö sinne, katkerin, halpuuteni mukanani? Eikö anteeks antaa vois sydän, joka tahtoo hyvää? Loukkausta kuolonsyvää luotaan pois eikö työnnä sielu jalo? Tuskan palo puhdista ei, tahraa vain. Kohtaloissa maailmain tiedän, haavani on pieni, helppo tieni.

Mutta iskut, jotka kestää sain, muistot, jotka unohdusta estää, esiin nousee vihaa kasvattain.

Ken ei jaksa täysin anteeks antaa, kärsimystä itse saa hän kantaa, niinkuin itse oisi syyllinen.

74Korkein Rakkaus, sua rukoilen, että unohduksen maistaa saisin, johon varjokaan ei lankeais; taivaan puutarhoissa tajuaisin vasta kuoltuani kasvot nuo, joiden muisto kipua nyt tuo. Iloisesti silloin puhuisin heti lähimmille enkeleille hymyin, säteilyin mua neuvoneille: »Häntä nuoruudessa rakastin. Rinnan elää maassa saaneet emme, muistan — jotain nousi välillemme, mitä oli se, en muistaa voi. Silmieni valo maassa harhain oli hän, mun nuoruuteni parhain.»

75II

KEHTO JA KUILU

»Kehdon lailla kuilu odottaa, untuvineen, siihen vaipuvaa.»VALO JA VARJO

En, kammiooni kahlittuna, voi kynääni purppuraan ja kultaan kastaa. Ei aavain pauhu unelmiini vastaa, maan lehtiholvit mulle huminoi.

On huoneessani rauha kalvakkain, ei siellä ruusukaan suo täyttä tultaan, ja niinkuin kukka, vajoava multaan, jäsenin kuihtuvin sen asu jäin.

79Siks mitä piirtää kynä uupuneen, maan värihehkusta ken säteen sai vaan ja jolta suljettu on loisto taivaan? — Se uraa aukoo hämyyn ikuiseen.

Maan jäljettömän pintaa kartoittain se näkymättömästä etsii teitä, jo löydettyjä, jälleen häipyneitä, ja sille puhuu valo, varjo vain.

80HALKI AVARUUDEN

Halki avaruuden tu man sulle puhun väristen. Ajatuksen lento huiman kyllin onko — tiedä en. Ehkä tähtiviluun jäätyy kauimpana siivet sen, pilviportaikosta häätyy eksyneenä poloinen.

6 81Sentään rakkauden säteen sydämeesi sinkoan. Läpi ilmain tuttuun käteen tartun, jota rakastan. Tuska palaa pitkin hetkin — loppua en sille nää. Sano, salat viimeisetkin kuollessako selviää?

Siellä jälkeen unen maisen toteen herännytkö liet, vettä aallon jumalaisen juoden hylkäät ihmistiet? Kaikkeuden kasvot näätkö hunnutonna kokonaan, niiden loistoon yksin jäätkö, unohtaen virvat maan?

Silloin vastaa viereltäni ääni tajuamaton: »Siellä vain on elämäni, missä sydämeni on. Tähtipuutarhoissa pysyy vain ne, joit' ei kutsu maa. Rakkautta henget kysyy, vain se juottaa janoovaa.

82Halki avaruuden tarhain, maailmoiden miljoonain, myöhään tapahtuu ja varhain rakkauden tahto vain. Siksi eroittaa ei mikään sydämien teitä voi. Luonas olla iäst'ikään saan — niin Luojan armo loi.»

*

83TAPAAMINEN

Usein tunnen unen syvetessä niinkuin luokses tajuaisin tien. Herään rauhan aalto sydämessä, kirkas, jonka päivän kipuun vien. Kuvat kalleimmat voi vielä piillä tajunnassa, jota huuhdon niillä.

84Taikka yöllä värähtäen herään, tietäen: nyt mua katselet. Kaiken voiman povestani kerään nähdäkseni silmäs suloiset. Uni palaa, vaan sen syvyyksissä kuulen äänes voiton kyynelissä.

Tuskan tulisen tuo kuolon kalpa silpoessaan kaikki siteet maan. Sentään erottamaan liian halpa on se sydämiä toisistaan. Yli Yön ja Tajuttoman nielun kirkas kuuluu kutsu armaan sielun.

85KUUNVALOA

Mun povessani vaikutat ja luot maan päällä yhä, henki aurinkoinen, mi syvimmästä totuudesta juot. Saa päivieni kulku vaivalloinen sun kauttas rauhan ylistettävän, saa tajuttoman riemun öitten unet. Ja rinnan kun sa kasvat, kirkastunet, nään seestyvän myös maisen hämärän povessa, jonne taivaan valo häilyy sun kauttas, jolle selvänä se päilyy.

Siks että päivän silmäs nähdä saa, kuunpaiste sydämeeni lankeaa.

86KAUKAA TULLUT

Syvälle katsoneet lie taivaan vesiin sun silmäs, joissa päilyy sini tuo, ja jalkais alta kiiruhtaneet esiin lie kukkaparvet, joista perho juo. Ja vielä äsken koskit kätösellä kai enkelien siipiuntuvaa, kun yhä sormissasi herkän-hellä, pyhäinen ruusun väri vaeltaa.

87Maan päälle miten löysit sieltä polun, sa, sydäntemme kirkas riemu nyt? Lumosivatko sisään alkusolun sun henget, uinuttamaan vihityt? Nukuitko keinuun taikavalmun kuvun, heräten vasta hämärässä Maan? Oi, sano, jäsen unhoittaneen suvun, kotisi unohditko kokonaan?

Jos vielä nähdä kadotetut kunnaat voi silmäis tieto tajuamaton, niit' älä päästä! Vaikeat on lunnaat, kun omakses saat maisen kohtalon. Mua katsot syvästi. En taida kieltäs, oi, ihmis-umpu; vaan jos vieläkin sa sulan taivaallisen löydät tieltäs, se meille tuo! Tuo käsin molemmin!

88KROOKUS

Krookus-pienokainen ruukussaan avaa kullanpunakellojaan vasten ihaninta tulta päivän, niinkuin lapsi hento,

hymysuu joskus leikistänsä unohtuu lattialle nähden kultahäivän;

89heleätä juovaa silittäin

suoraan aurinkoon hän kääntyy päin,

pienet kasvot kaivaten sen paloon.

Yli lapsen, kukan kultapään

tulisesti kylvää liekkejään

kevät, nostaen maan taimet valoon.

90PÄIVIEN VALO

Päivieni valo on se hetki, jolloin sydämeni lapsen nään. Raskas vaikk' on jalkojeni retki, kestävät ne vuoksi määränpään. Hymy taivainen mua vastaan väikkyy, huilun-ääni tervetuloaan laulelee, ja povessani läikkyy rakkauden lähde tulvillaan.

91Usein mietin: pienokaisen myötä syntyykö myös Ilo maailmaan? Kädet pienet touhuavat työtä loistaessa hymyn innokkaan. Olemisen ihanuutta pelkkää livertää kuin peipon poikanen lapsi, jonka riemuäänet helkkää suojiin surutalon hiljaisen.

Mutta vuokon-kasvoistasi milloin äitis silmin minuun katsahdat, tuskin hengähtäen tunnen silloin: aukee rajat, vaihtuu maailmat. Kyyneleissä riemun ajattoman lähelläni hengen armaan nään, ääntä kuunnellen, mi vie mun oman lapsuutemme taivashämärään.

92NÄKYMÄTÖN KUUTAMO

Kuun kasvoja en nähnyt pitkään aikaan, ma, jolta seinä kaukonäyt vie. Siks miten ihmeellisen hohteen saikaan eräänä hetkenä yöpilven tie, kun näkymätön, mutta hopeainen kuu paistoi, kenttänään yö jumalainen.

93Lie autuas ken vapaan taivaan alla

voi päänsä nostaa tähti-aavaan päin,

kun tiellä pyörryttävän korkealla

yön lumojuhlan lähde loistaa näin.

Vaan puutteessa ei hänkään, jonka huoneen

hopeahärmään näyttää kuudan luoneen.

94IHANA ON TALVIPÄIVÄ

Ihana on talvipäivä reessä, huurremetsä häikäisevä eessä, huurteen hopeoima hentoinen oksaholvi sineen piirtyen. Juhlamielin paistaa päivä saloon, joka valkeana nousten valoon itseänsä tuskin tunteekaan. Puhdas kimallus on yli maan,

95missä hanki aueta saa vapaa. Jalokivin katsojan se tapaa, päivän säteet heijastaen pois, itse säihkyen kuin päivä ois. Mutta missä mutkan polku teki, hilpeästi kääntyi kevyt reki, timanttisin pyörtein kohoaa sineen lunta unen-loistavaa.

Hän ken metsämaiden sydämessä ajaa kulkusien helistessä, ohjaksissa orhi iloinen, mitä miettii hän? En tiedä, en. Mutta rauhaa säteillessä salon juhlamielin tuntee riemun jalon rinnassaan hän, liukuessa reen hopeisesta holviin helmiseen.

96AAMUHIIHTO

Nyt väikkyy aamupilvet hohtein vienoin. Ne himmenee, ne hehkuun lehahtaa, ne hymyyn syttyy värein kullan-hienoin, mut tumman sinen taivaan-läikät saa. Mua mustin hiuksin vartoo koivu hento ja päivä paistaa hankeen heleään. Ma olen koivu, olen pilven lento ja kevein sinivarjo rannan jään.Sinessä läikkyy lumi luona ladun, on

raikkaimmillaan tuoksu maaliskuun. Voi tomuisia asujoita kadun, voi nielemiä kivimuurin suun! Voi häntä, jok' on jäsentensä vanki ja metsän syliin milloinkaan ei saa sujahtaa aamulla, kun kantaa hanki ja huikaisevin harjuin loistaa maa.

98KAUKAINEN MAA

Vuoskymmenen soutanut venhoni olen Lohjanjärven vesiin. Se varhain mieleni tenhosi, jo välkkyen lapsen kesiin. Selän tyynen siintoon pilviä ui, vaan kastaen loistavan rinnan kuin joutsenet parvin laskeutui ne alle kuultavan pinnan.

99Elokuussa, kun hämy ihmeellinen sinihahtuvin hiipii illoin, veden kuultoon piirtyvät väristen ujot hopeatähdet silloin. Kevätyöt ne soutajan mieleen tuo, kun on taivas hentoa tulta, vene yksin vienoja aaltoja luo, ja juovia saa veden kulta.

Maan päällä ei paikkaa kauniimpaa kuin heleä saaren rinne. Sija lapsuus-unten se on, kotimaa, sydänjuurin ma kuulun sinne. Majan ympäri koivut on vaikeimmat, väkevin suven vihreys siellä. Kivet, pensaat, perhoset puhuvat, ja tallattu multa tiellä.

Kun vuokkoja kasvoin kuultavin ei enää lehdossa kohtaa, syvä katse aukeni orvokin, sini lemmikkisilmien hohtaa. Ja silloin nurkkaus puutarhan on täynnään narsissilunta, kuten syyskesin tuoksua reseedan, hajuherneen hentoa unta.

iooPiha armas ruusuja on itänyt

terät hehkuen hellää tultaan.

Käsi istutti ne, joka varmaan nyt

tuo taimia taivaan multaan.

Pyhä muistojen maa maja pieni on tuo,

tuhat elää mennyttä seikkaa

sen kuistikot, seinät, köynnökset suo,

ja ne tuoreina povea leikkaa.

Jos aamun hohdossa vieläkin minä rantaan kulkea saisin, ujo polku ruohossa kyynelin kun kiiltää voi ylimaisin! Jos alle tuttujen koivujen sijan sais edes hennot luuni! Tutut oksat ylläni humisten levon toisivat uinailuuni.

ioxMUISTAN

Huoneessani himmeässä muistan, kuinka pilvet loisti syvin sinivärein kerran hämärtyissä maan. Mutta tuuli pilvet poisti voimakas, ja tähdet Herran säteilivät pimeässä iltaan valtavaan.

102Muistan suviruskon loimun, muistan aamun helmisateet, muistan kukkaniityn huuman suvi sylissään. Muistan ihollani kuuman päivän suudelman ja kateet kaislat, kun ne vitkaan soi mun soutaa selkeään.

Armas aalto mua kauloi, syvyyksissä sädeleikin; kaiken taivaan kullan, sinen vilvoittuen näin. Lasihuiluin rastas lauloi — Sitten syksy minut veikin loppumaton, lopullinen, seinäin taakse jäin.

103ON MAA

On maa, johonka unten jäljet katoaa. Lähemmäs sitä askeleeni vie jokainen tie.

Min täällä menetin, sen löydän sieltä, mi täällä soperrusta, selvää kieltä on maassa, missä harha hajoaa.

104On siellä toivo totta, turhaa pelko, salasta himmeimmästä kirkkain selko, ja syvin tuska enin lohduttaa. Kas, kyyneleet

nuo, joihin ovat kummunneet poveni katkeruus ja raskaat surut, on vuorilähde, josta voimaa juon. Jos tuon

ma sinne halvan rakkauden murut, käsiini jalokiviaarre jää, mi kimmeltää.

Ja vainajat

säteillen siimeksessä kulkevat — oi ikävöity, vastassani lienet. Ma tartun käteen, jok' on kylmennyt, nään hymyn, jonka laskin hautaan varmaan. Syliini siellä nostan lapsen armaan, min kasvot pienet on täällä kielletyt.

On maa,

johonka kaikki polut katoaa. Ken siellä on, ei katso heijastusta, mi meitä valaisee, kun tie on musta. Hän katsoo silmiin itse Olevaa.

On Rauhan maa.

105KEHTO JA KUILU

Kauan lähetessä kuolemaa ahdistus ja pelko katoaa. Kevyt kulkea on rajan yli, suojeleva putouksen syli. Hän ken taistelutta siihen jää, ehkä eniten hän ymmärtää.

106Syvemmille lähteille jo varhain ehkä joutua on osa parhain. Ken sen tietää? Sumuun hajoaa kaikki tieto, minkä tarjoo maa. Mutta syvyyksistä syvimmistä turvan tieto kohoo, viimeisistä: Kehdon lailla kuilu odottaa, untuvineen, siihen vaipuvaa.

107VALO HAUDALLA

Hautaan laskettu on rakas, joka lämpimänä makas ennen, poski puuntaen. Kuinka jättää alle mullan kidutetun ruumis-kullan jaksaa sydän ihmisen?

108Ravistaissa eron peikon kuink' ei nääntyis usko heikon? Tuska mielen kukkuroi. Mutta alta paaden jäisen nousee sana pääsiäisen: maatuen ei kuolla voi.

Kivun huumaa vahvempana nousee vapahduksen sana: Henki ylösnoussut on. Siksi hautakiven alta paistaa kirkas valon valta. Kuilu kätkee auringon.

109MIKSI PELKÄ1SIN?

Kevät urpuja kultasi äsken, nyt lehdet kuihdutti syys. Liki maata on vaipuva jälleen tie kaiken, mi kukkia pyys.

Kevätöin sydän liekehti tuskaa; mitä jäi, kun jo kylmeni maa? Sisin viisaus puiden ja ruohon kädet kuihtuvat korjatkaa!

noSyli mullan on lehdille armas, hymy kukkien kuolossakin syvä tyyni ja kirkas kertoo: miks, syntyvä, pelkäisin?

115ODOTTAJA

Sydämessä armo rauhan varron mielin iloisin, kivun hetkin lyhyin, lauhan levon hetkin pitemmin, miten kääntyy elämäni, minne, askel, minut viet, vaikka vielä silmiltäni suljettu on kaikki tiet.

112Kahden valtakunnan rajaa tyyni laakso vartioi. Siellä odottajan majaa sydän harras pitää voi. Musta kuilu yksin johtaa maahan, jota tunne en; jyrkän vuoren jalka kohtaa tiellä kodin entisen.

Ohenevan hunnun maisen tiedän tiellä molempain, selkenevän jumalaisen poven salaisuuden vain. Siksi laakson vihannalla helppo odotella on, rakkauden siiven alla, kypsyessä kohtalon.

8

113ENSIMMÄINEN KEVÄTPÄIVÄ

Ensimmäinen kevätpäivä jää vielä väreilemään yllä pihan. Pieni talvilintu livertää uusin äänin, uupumatta ihan.

Hopealta kuori oksien hohtaa hämyn tihetessä hiukan. Keveä on ilma hiljainen. Kaikki aarteet elämäni niukan,

114kaikki armo, minkä ikänään sydän omisti, lie läsnä tässä: valossa, mi kätkee hymyään, sädehuntuisessa hämärässä.

ii5RAKAS KUOLEMA

Oi rakas Kuolema, lastasi muistatko viimein? Saavutko varjoin hienoin ja tuoksuvin siimein?

Kättä en nosta, en sinun työtäsi estä. En, rakas Kuolema, uusia tuskia kestä.

116Painava vankila aukaise sieluni mennä. Untuvasiivin uupuja nosta ja lennä.

7SISÄLLYSLUETTELO.

I

Palava sydän.

Sivu

poismeno keväällä 1937 oli ankarin runoutta kohdannut isku Uuno Kailaan kuoleman jälkeen. Hänen kuolinvuoteellaan viimeistelemänsä nyt ilmestyvä runokokoelma

KAUKAINEN MAA

todistaa entistä kauniimmin, että hänen rohkeutensa ei lannistunut, vaikka kuoleman siivet varjostivatkin hänen maallista vaellustaan, vähitellen yhä lähempänä, yhä tummempina, sulkeutuakseen niin aikaisin tämän puhtaan runoilijaelämän yli. Paitsi runoja, joissa hänen nuori, viisas katseensa yltää yhä syvemmälle ja joissa hänen sydämelleen tuntuvat paljastuvan kuoleman, taivaan ja jumaluuden salaisuudet, tässä ihmeen rikkaassa kokoelmassa on myös runoja, joissa soi voimakkaampi ja kiihkeämpi elämänsävel kuin kenties koskaan aikaisemmin hänen tuotannossaan. Siinä on mm. kokonainen osasto rakkausrunoja, joissa tunne hehkuu kuin tulen puhdistamana ja kirkastamana, ihania luonnonnäkyjä, joihin tuntuu vangitun koko katoavan elämän ihanuus ja hurma, sekä lämpimän inhimillisyyden täyttämiä säkeitä nuorena kuolleelle sisarelle ja tämän lapselle.

SAIMA HARMAJAN edelliset runoteokset:

HUHTIKUU. 1932. Hinta 20 mk. SATEEN JÄLKEEN. 1935. Hinta 25 mk. HUNNUTETTU. 1936. Hinta 25 mk.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Hinta 40 mk, kangask. 55 mk.